Gea Norvegica Geopark

Informasjonsbrev

Mars 2012

FRA VINTER MOT VÅR I GEOPARKEN

Senvinter ved Kjærra Fossepark

Gea Norvegica Geopark presenterer en av våre europeiske søsterparker:

Beiguia geopark

Beiguia Geopark utgjør et område på ca. 400km² og har vært medlem av nettverket siden mars 2005.
Beiguia Geopark finner du nordvest i Italia i den fjellrike regionen Liguria. Kysten av geoparken er en del av den Italienske riviera og en av de fineste kystlinjene i Italia. Klimamessig er det generelt varmt, nesten hele året.
Geoparkområdet består av og administreres av ti kommunedistrikter: Arenzano, Campo Ligure, Cogoleto, Genova, Masone, Rossiglione, Sassello og Tiglieto e Varazze.
Geoparken er en del av «Beiguia Regional Nature Park» , og er en av de mest interessante områdene i Liguria. Geologisk er området interesant med tanke på å forstå den geologiske historien av Italia og dannelsen av den Alpine fjellkjeden og sammenhengen med Appenninene. Geoparken gir et fantastisk innblikk i den dynamiske utviklingen av territoriet mellom Genoa og Savona, du kan for eksempel se:
- Store blotninger av ofiolitter med et Alpint metamorft avtrykk. Representerer fragmenter av den Jurassiske havbunnen.
- Imponerende geomorfologiske former
- Fascinerende og godt bevarte fossilavsetninger
- Forskjellige lokaliteter med mineralogisk interesse

Men, som en typisk geopark kan området by på mye mer enn bare geologi. Den geografiske plasseringen av geoparken, mellom nedslagsfeltet til Appenninene og kysten er optimalt for en mangfoldig biologi, og området har også det største biomangfoldet i Liguria. Fugle-livet er også fremragende og er først og fremst kjent for variasjonen av hekkende rovfugler, for eksempel kongeørn, vandrefalk, andre falker, hauker og vepsevåk.
På den steinete grunnen og i skredene finner man en sjelden flora med ca. 1130 arter, inkludert planter som har tilpasset seg det ofiolittiske substratet.

Beiguia Geopark har også en rik kulturell arv som kan oppleves enten utendørs eller inne i museumsutstillinger. De forhistoriske og gåtefulle steinalderinskripsjonene, monumentale komplekser, og tidligere dagers jordbruk og håndverk forteller historien om menneskelig aktivitet gjennom tidene.
I geoparken kan man vandre på stier med tilrettelagt informasjon eller man kan gå i følge med guider.
Det er også laget en del guidebøker og kart som kan skaffes i de forskjellige besøkssentrene og utstillingene.

Gode stier gjør at besøkende enkelt kan oppleve parkens mange attraksjoner

Vil man bo i hjertet av geoparken kan man velge å bo på gårder, landsbyhoteller/moteller, eller bed and breakfasts. Vil man bo mer luksuriøst bør man reise til kysten hvor det er mange flotte hoteller, for eksempel i San Remo som er en sjarmerende liten by langs den Italienske rivieraen. Genova er hovedstaden i Liguria og Italias største havneby. Her finner du alt som en større by har å by på.
Finn ut mer her:
www.parcobeigua.it

Beiguia geopark

Skilt over Beiguia Geopark og vid utsikt over den italienske rivieraen

Hva skjer i Geoparken?

Her får du det andre nyhetsbrevet, eller informasjonsbrevet som vi kaller det fra nå av, fra Gea Norvegica Geopark. Det første, trykte nyhetsbrevet som kom i november 2011, inneholdt en grundig rapport fra høstens store geopark-event: *Den 10. europeiske geopark-konferansen* som vi arrangerte i Langesund. Informasjonsbrevene vil i fortsettelsen komme digitalt, både fordi det er bærekraftig og for å nå ut til mange. Vi sender ut til alle geoparkvenner som ønsker det, og du vil også kunne laste ned brevet fra vår hjemmeside **www.geanor.no.**
Nå er det mellomsesong i geoparken; vi har ikke mange turer ute nå når det i følge kalenderen er vinter. Vi er i gang med å forberede vår- og sommersesongen, med guidede turer rundt i alle våre åtte kommuner, og vi lager skilt til nye lokaliteter og annet informasjonsmateriell. Vi jobber også med ulike prosjekter som du kan lese mer om i informasjonsbrevet.
Informasjonsbrevene vil komme ut med litt ulike intervaller gjennom året; våren og høsten er erfaringsmessig den tiden det skjer mest i geoparken, i hvert fall utendørs. Som dere ser av denne utgaven, vil vi også bruke litt spalteplass på våre viktige partnere, samt å presentere våre kolleger i det europeiske (EGN) og globale (GGN) nettverket av geoparker. Vi håper du som leser vil la deg inspirere til å besøke nye, spennende reisemål, med både kunnskap, kultur- og naturopplevelser på programmet.
I påvente av nye brev fra Gea Norvegica Geopark er det bare å ta kontakt med oss om det er noe du lurer på eller vil fortelle oss, gjerne på vår epost **post@geanor.no.**

Med hilsen
Kristin Rangnes
Daglig leder

TO AKTIVE NABOER LANGS LÅGEN

Flere steder i Lågendalen møter Geopark-skiltene deg, bl.a. når du kommer til Kjærra. Her ligger «Kjærra Fossepark» og Aktivitetsparken «Høyt og Lavt» som to gode naboer langs Lågen.

Elva slynger seg nedover dalen, og forteller en historie om hvordan isens krefter har formet og skapt ressursrike dalfører som Lågendalen. Kunnskap om hvordan naturen selv har skapt forutsetningene for stedenes aktiviteter har gjort Kjærra Fossepark og Høyt og Lavt til gode ambassadører for naturarven; de har en bærekraftig grunntanke i bunn og har vært Geoparkpartnere siden 2009.

Og tida står definitivt ikke stille selv i de kaldeste vinterukene. Høyt og Lavt er i god gang med oppgradering av klatreparken, og det sveises og hamres på flere kanter. Når sesongen er i gang er det omkring 30 sesongarbeidere som instruerer klatrelystne i alle aldre, holder kafé og serviceanlegget i sving og har arrangement for grupper. Da er det ikke tid til de store endringene, så slikt planlegges resten av året. Fjoråret hadde en besøksrekord på 30 000, i følge daglig leder Amund Melås, og for mange er Høyt og Lavt mer et planlagt mål enn et tilfeldig beinstrekk på kjøreturen. Høyt og Lavt kan skilte med Skandinavias største klatrepark. Dette gir et publikum med både forventninger og ambisjoner, og sånn sett holder det ikke med halvåpne tilbud etter været. Her er tydelig informasjon og en solid grunntanke i bunn, og alle grupper ønskes velkomne i sesongen, også de som er uten klatreambisjoner og - erfaring.

Går man etter fosselyden eller følger skiltingen, vil man snart bli ført inn i Kjærra Fossepark. Som nærmeste nabo til Høyt og Lavt ligger parken som et herlig friområde ved Lågen. Her er det rom for den enslige gjest så vel som grupper med guide og større arrangement.
Stiftelsen Kjærra Fossepark ønsker å fremme lakseressursene i Lågen, og har gjennom samarbeid og arrangement flere aktiviteter gjennom året. Området er tilrettelagt for mange brukergrupper med brede traséer og solide utførelser, her finner man Stolpehuset for store og små anledninger, toalettforhold, benker, amfi og ikke minst den verdenskjente og prisbelønte «Kjærrabrua» med et fritt spenn på 91 meter. Man kan kjenne det gynger i konstruksjonen, men dette er absolutt ikke dårlig ingeniørkunst, snarere må man ta dette som en del av opplevelsen av å passere en

«Kjærrabrua» er en severdighet i seg selv der den spenner seg grasiøst over Lågen, drøye nitti meter lang og vakkert innlemmet i landskapet

Høyt og Lavt byr på klatreutfordringer for alle grader av ferdigheter og vågemot. Sist år fant over tretti tusen besøkende veien hit!

gangbro av slike dimensjoner. Gjennom torsdager i sommersesongen foregår laksefangst for publikum. Det såkalte «teineopptaket» er populært og trekker mye folk, og med påfølgende auksjon kan man bli den heldige kjøper av Lågenlaks. Også andre fangstmetoder benyttes, og Geoparkguidene i området gir en god innføring i bl.a. dette, historie og mye mer.

Begge aktørene drar nytte av hverandre, og gir et komplett tilbud til alle generasjoner om man søker aktivitet og natur. Geoparken anbefaler varmt å legge turen til Kjærra Fossepark og Høyt og Lavt .

Geoparkpartnere

I hver utgave vil vi presentere Geoparkpartnere. Disse er viktige «vindu» ut mot publikum for å vise hvordan naturgrunnlaget påvirker utvikling og nyskaping. Alle våre partnere har til felles at lokale og naturgitte forutsetninger er utgangspunkt for produktet eller lokaliseringen.

Torsdagsturer

– *mer enn bare geologi*

Hvis du lurer litt på årsaken, forklaringa eller meninga i det du ser rundt deg, kan kanskje ***Torsdagstur*** være noe. Turen gir deg neppe svar på alt, tvert imot kommer det kanskje ennå flere spørsmål etter endt tur. Da har vi oppnådd noe; undring over naturen. Det er viktig å stoppe opp for naturens små og store innretninger.
Fjorårets turer viste bredden av hva Geoparken er, og mange kunne ønske seg mer. Årets turer er under god planlegging og vi kan love mer undring over det tilsynelatende opplagte og dagligdagse i naturen. Med geologien som utgangspunkt kan man se og forstå sammenhenger både i vår natur, historie og kulturelle utvikling. Hver torsdag i mai og juni, samt august og september vil guidene ta deg med til et utvalgt sted. Geoparkens turer er ikke trimturer og vårt mål er ikke horder med publikum. Tvert i mot er det i de nære og rolige omgivelser at samtalene får mest næring og kunnskapen kommer til sin rett. Våre Geoparkguider er dyktige, lokalkjente personer som dekker hele Geoparkregionen.

Få med deg turene i år, følg med på våre nettsider for turprogram og aktiviteter utover våren!

NB!

Er du en av dem som er engasjert i Geoparkens virksomhet?

Er du en av våre partnere, guider, eller en av våre medspillere i skolen eller den kommunale sektor..

..eller er du bare levende interessert i de sentrale fagområder som en geopark er fundert på?

Denne våren vil det by seg flere anledninger til kunnskapspåfyll med Geoparken.
Torsdag 15. mars inviterer vi til foredragskveld med geolog **Hans Arne Nakrem**, kjent fra Øgle-jegerne på Svalbard. Men han kan mer enn Svalbards geologi, hos oss vil han fortelle om de stripete bergartene som er så typiske for Grenland. Kalksteinene fra kambrosilur-tiden er rike på fossiler og representerer en spennende del av Norges geologiske historie.
Foredragssamlingene er i første rekke for alle som jobber med å utvikle Geoparken, men er åpne for andre interesserte.
For å vite litt om antallet besøkende, vil vi gjerne at dere melder dere på.

Påmelding til **post@geanor.no**

Hans Arne Nakrem demonstrerer tung forskning...hvor mange amoritter kan greit løftes med én arm?
Foto: Sakti Tanripada

FOSSUMSKILTER – et svært godt samarbeid!

Geoparken, Skien Skolemuseum og Løvenskiold Fossum kan se tilbake på en svært vellykket prosess med utarbeidelse av skilt over jernverkstida på Fossum.

Geoparken har hatt stor nytte av samarbeidet, og fått en god erfaring i å bruke geologien inn i formidling av kultur og kulturarv. Nå står skiltene rykende ferske på lager og venter på at frosten skal gå ut av bakken, så de kan settes opp på jernverkstomta. Historien om industriutviklinga på Fossum fra 1538-1867 er rikt illustrert over tre skiltplater, og gir publikum en unik sjanse til å bli kjent med jernverkstida på Fossum. Dette til glede for både den alminnelige turgåer, skoleklasser og andre tilreisende. Avduking blir annonsert til våren.

Dette er det ene av i alt tre skilt som vil bli satt opp på jernverkstomta på Fossum

LEKA
– Norges geologiske nasjonalmonument

..snuser på geoparkkonseptet

Leka ble i 2010 kåret til Norges Geologiske nasjonalmonument. De gikk tilslutt seirende ut etter sterk konkurranse fra blant annet Jomfruland, som tilslutt ble nummer tre.

Leka er en liten øy på ca. 57 km² og ligger i Nord-Trøndelag, helt på grensen til Nordland fylke. Geologien på deler av øya er meget spesiell. Der kan man se gjennom et komplett snitt gjennom hav-bunnskorpen og ned til mantelen. Bergartene har en fanastisk farge-spill i brunt og gult som skyldes oksidasjon av jern. Det er også ekstremt lite vegetasjon som vokser på disse bergartene, så når man står og skuer utover landskapet kan man nesten tenke seg at man står på månen!

Nå vil Leka benytte seg av sin status som Norges geologiske nasjonalmonument og noe som vurderes er opprettelse av geopark. Vi i Gea Norvegica Geopark har vært på besøk for å presentere geopark-konseptet på et folkemøte. Nå jobber de blant annet sammen med Torghatten i Brønnøysund og Verdensarvstedet Vega mot felles prosjekter. Så får vi se om de sikter mot geopark eller ikke, uansett, Gea Norvegica Geopark ønsker lykke til!

Lekas geologiske historie kan langt på vei avleses i det nakne landskapet. Uansett er forklaringer i ord og bilder til god hjelp...

Fossiler er *gøy!*

Den 28. november 2011 besøkte Geoparken avdeling Brygga på Grevle barnehage og 30. november gikk turen til 2. klasse på Stavern skole. Begge steder møtte vi mange geologi-interesserte barn!

Temaet disse dagene var fossiler. Sammen snakket vi om hva fossiler er, hva de brukes til og hvor man kan dra på fossiljakt. I Stavernsområdet består bergartene for det meste av larvikitter og syenitter som er vulkanske dypbergarter uten fossiler. Men tar vi turen til nabokommunen Porsgrunn derimot, finner vi store mengder kalksteiner som inneholder mange forskjellige typer fossiler. Barna synes det var spennende å lære om hvordan fossilrik kalkstein brukes i dag til f.eks. fasadestein, til produksjon av sement, i gjødsel (jorbruk) og i papir (bøker). Noen av barna hadde også tatt med sine egne fossiler og kalksteiner for å vise dem frem og for å finne ut litt mer om hva det var de hadde funnet.

Alle barna laget i tillegg sin egen fossilavstøpning i gips som de kunne ha med seg hjem. Når gipsavstøpningene hadde stivnet ble de malt i alle fantasiens farger. Gull- og sølvfarger var spesielt populært.

Skal fossilavstøpninger bli skikkelig fine, kreves både nøyaktighet og skaperglede. Her mangler ingen av delene!

Noen lot seg også inspirerer til å lage flotte fossiltegninger.
Og hvem vet, kanskje havnet noen av avstøpningene og tegningene under juletreet?

Geoparken takker for to supre dager i Stavern!

Gea Norvegica Geopark

Les mer om de europeiske og globale geoparkene på
www.europeangeoparks.org og **www.globalgeopark.org/english/**

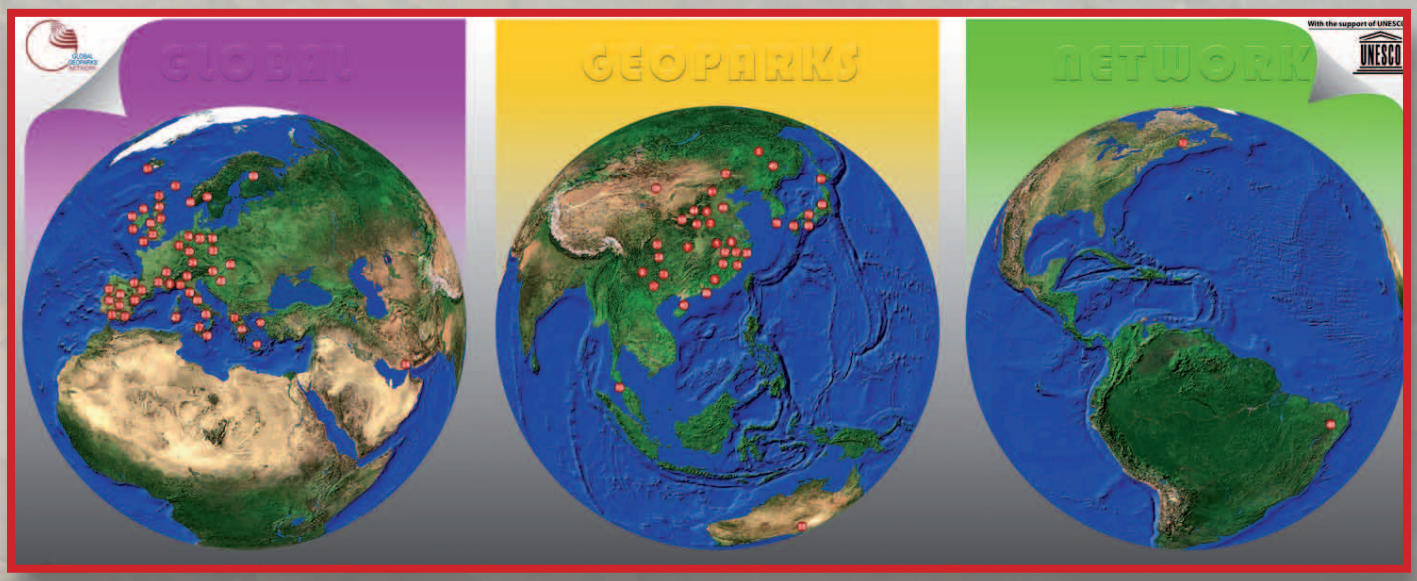

Telefon:	Fax:	Besøksadresse:	Les mer på:	Kontakt oss på:
35 57 40 00	**35 57 40 10**	**Kjølnes Ring 30** **3918 Porsgrunn**	**www.geanor.no** **facebook.com/geanor**	**post@geanor.no**